

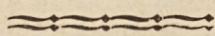
ZADRUGAR

Glasilo „Nabavljalne zadruga uslužbencev drž. železnic v Sloveniji“ v Ljubljani VII

Izhaja enkrat mesečno — Naročnina letno za nečlane Din 18.— — Posamezna številka stane Din 1'50
Dopisi in reklamacije naj se pošiljajo na upravni odbor N. Z. U. D. Ž. v Ljubljani VII

Vsebina: Uvodni članek: Naš cilj. — Domače železničarske gosp. zadeve: K pravilom »Podpornega društva železniških uslužbencev v Ljubljani«. — Zadrugni Vestnik: Občni zbor Saveza nabavljalnih zadrug. Vinska valuta. Nakupovanje jajc. — Zadrugništvo drugod: Bilanca potrošačke zadruga železničarjev v Sarajevu za leto 1928. Zadrugna produkcija v lastni režiji. Zadrugništvo na Poljskem. Gibanje zadrugnega pokreta v Rumuniji. V koliki nakladi izhajajo. Cigarete in cigare v zadrugni prodaji. — Čebelarstvo: Med. — Vrtnarstvo: Pravilna vzgoja paradižnikov. Nabiranje gob. Kaj imaš storiti v vrtu? — Iz zadrugne trgovine: Članom Nabavljalne zadruga. Kako si ohladimo žejo v poletnih mesecih. Razne vesti iz trgovine. Termini za nakupovanje. Novo vpeljeno blago. Reklamacije. — Prosvetni kotiček: Književnost. »Železničarska jubilejna knjižnica v Novem mestu.« — Razno: Natečaji za sprejem vojaških gojencev. — Kotiček uredništva: Koledar za leto 1930. — Cenik.

Naš cilj

Kapitalizem se dobro zaveda, da mu spodjeda tla v vedno večji meri zadrugna misel, ki se praktično izraža v včlanjevanju konsumentov v nabavljalnih zadrugah. Če to dejstvo nekoliko natančneje ogledujemo, moramo priti do vzklika: A, zato toliko vpitja proti zadrugam!

Razumljivo, da je kapitalistični namen predvsem ohraniti dosedanja široki krog konsumentov, ki naj za svoje vsakdanje potrebe vplačujejo brez povrnitve preveč življenske potrebščine. Saj to je motiv, da si namreč privatnik — trgovec — zbira kapital, ki bi sicer ostal neznan, če bi ne stopila v akcijo zadrugna sila.

Da bi producent, odnosno privatno trgovstvo, spodjedlo že nastale stebre zadrugništva, ki se kažejo v naših zadrugah, se poslužuje vseh načinov, čednih in manj čednih, z željo, zaježiti nadaljne združevanje konsumentov. V to svrhu so mu dobrodošli tudi efijaltni tipi, ki se porajajo v vrstah dotičnega uslužbenstva, katero si je stavilo za cilj nalogo gospodarske osamosvojitve. Ti tipi rujejo in ostrupljajo lastne kolege, a se ne zavedajo, da so tudi lastni grobokopi.

Toda zadrugna misel se širi čimdalje globlje in težko, da bi jo kdaj izrul tudi najsilnejši orkan.

Tudi Slovenci, med njimi predvsem železničarji, ne stojimo ekonomsko na taki višini, ki bi nas opravičevala, da stojimo zadrugnemu pokretu ob strani. Država nam ne more dati dovolj sredstev za našo človeka primerno eksistenco; poveljna doba je izkoreninila sleherni etično načelo iz delovanja ljudi tako, da smo prepuščeni takorekoč samim sebi, lastni sili. In ta sila, če se je zavedamo in jo znamo izkoristiti, more storiti mnogo, izredno mnogo. Dana nam je možnost in prilika, da se konsumenti zberemo in da si nabereimo sredstva, s katerimi moremo samim sebi nabav-

ljati potrebščine, a dobiček, ki bi sicer ostal v rokah producenta, uporabimo v naš prid.

Da pridejo železničarji do popolnega spregleda, koliko koristi jim donša zadrugništvo, bo potrebno še precej truda, puka in vzgoje. Toda brez dela ni jela, brez truda ni ničesar. In tako nam preostane samo upanje, da bo mogoče nekoč stalo v vrstah zadrugništva celokupno železničarstvo, ki bo ponosno na svoja podjetja, kakateri je ustanovil sam z lastnimi žulji, brez tuje pomoči ter s tem sebi, svojcem in tovarišem eksistenčno, ekonomsko koristil.

Doslej imamo že nekaj, imamo zadrugo, karšno bi si želeli mnogokje v naši domovini, toda delo še ni dovršeno. Če hočemo sebi dobro, potem moramo zreti kvišku, ne oziraje se ne na levo ne na desno, temveč edino stremeti za ciljem: železničarja gospodarsko osamosvojiti!

Domače železničarske gosp. zadeve

K pravilom »Podpornega društva železniških uslužbencev v Ljubljani.«

Na članek, ki je načel razpravo k pravilom gornjega društva, nismo prejeli do danes nobenega protipredloga ali nove misli. Izredni občni zbor, ki se ima vršiti v avgustu tega leta in ki ima namen reorganizirati podporno društvo, je pred vrati in bi bilo umestno, da se že sedaj oglasijo ljudje in napišejo, kar bi sicer iznesli na občnem zboru. Gradiva je dosti. Že če bi hotel odgovoriti na članek v koledarju in ovreči račune v tem koledarju, bi mu bili hvaležni.

Pri izdelavi pravil in event. reorganizaciji našega podpornega društva v Ljubljani ne smemo pozabiti na podporno društvo v Mariboru in na Vzajemnost. Vse to je nerazdružljivo vprašanje, ki se ne da ločiti in posamezno obravnavati.

Ako bi imeli železničarji v Sloveniji eno samo podporno akcijo, bi bilo lahko debatirati o tem. Solidarnost in čut za medsebojno pomoč je v ljudeh gotovo tako ljudomačena ali bolj sigurna kakor vsa pravila. Toliko se bo dalo vedno zbrati po sedanjem sistemu podpornega društva, da se pomaga s primernim zneskom recimo 4000.— Din vdovi umrlega člana: in 4000.— Din za pogreb je tudi nekaj; Ni zelo veliko, toda prispevki niso previsoki. Plačuje se sedaj 6.— Din mesečno, po starih izkušnjah so plačevali za tako podporo 8.— Din mesečno in še so zašli v zagato.

Pri nas pa imamo razmere, da je marsikdo včlanjen pri dveh ali celo treh društvih in plačuje po 60.— Din mesečno v upanju, da bo nekoč on, odnosno njegovi bližnji sorodniki prejeli 22.000.— Din skupno. To je znesek, ki ni več podpora iz sočuvstva, temveč denarni posel, spekulacija ali podobno. In prispevek do 60.— Din mesečno tudi ni več vbogajme, temveč denar, ki ga naš železničar težko pogreša. Licitirajo se društva eno preko drugega in radi tega je izgubilo vsako društvo zase prvotni karitativni pomen. Radi tega se mora tudi načeti denarna ali zavarovalna tehnična stran vseh licitirajočih se društev.

V tem smislu naj bi se vršila debata za naše podporno društvo v Ljubljani obenem in sporazumno s predstavniki ostalih društev. Ako se ne krene pravočasno na pravilno pot je fiasko gotov.

In oni, ki bo razumel naš apel, bo tudi uvidel pravi pomen, ki ga iščemo pri ustvaritvi baze posmrtninskih društev, ki naj bodo sigurna opora včlanjenim železničarjem!

Občni zbor »Vzajemnosti« Maribor, se je vršil dne 14. aprila 1929.

Na tem občnem zboru je proti vsemu pričakovanju predlagal upravni odbor, naj se zvišajo podpore! Ni bilo mogoče slediti številkam v teku par minut, niti ni bil kraj

in čas za to. Ako se objavi bilanca za eno eno, naj bi se objavil tudi proračun in kalkulacija za bodočnost, kaka so prišli do zaključka, da spet lahko povišajo dajatve.

Na posebno prošnjo, da bi se doposlala ona utemeljitev in proračun — sploh ne odgovarjajo.

Lani so zvišali mesečno članarino od 6.— na 8.— Din, ker ni bilo denarja za splačevanje, letos so zvišali dajatve, drugo leto spet članarino itd.

Čemu se licitira?

V letu 1905. je bilo društvo v krizi. Južna železnica je prispevala z darilom 10.000.— kron, dobro leto pozneje že ni bilo denarja in spet so moledovali. Dali so jim potem posojilo — pod pogojem, da si puste vse dajatve in podpore izračunati in določiti od zavarovalnega tehnika. Potem je društvo šlo! Ali so že na to pozabili?

Naj se pomiri člani, ki računajo in gledajo tudi za 10 let naprej!

V ostalem smatramo za svojo dolžnost, da v lastnem in v interesu ostalega članstva spregovorimo v bodoče še nekoliko besedi o naših podpornih in posmrtninskih društvih.

Zadružni vestnik

Čerček Srečko:

Občni zbor Saveza nabavljalnih zadrug.

Dne 26. maja se je vršil občni zbor našega Saveza, in sicer letos na Cetinju. Udeležila se ga je tudi naša zadruga po svojih delegatih in pripomogli smo precej k razvoju Saveza in debatam na občnem zboru.

Naša zadruga je stavila dne 7. maja za občni zbor nekaj predlogov, med temi:

1.) Kreditnim in stanovanjskim zadrugam naj se dovoli najmanj toliko posojila, kolikor se ga je v dotičnem območju zadruga nabralo potom odtegotovanja po 10.— in 5.— Din;

2.) v važnih točkah naj Savez zahteva predloge od zadrug ter upošteva njih mnenja;

3.) Savez ima svoj denar naložen v raznih bankah in zavodih. Denar je preveč razpršen v malih zneskih na preveč zavodov. Predlagamo, da se naloži vsa potrebna likvidna imovina Saveza v dveh močnih in solidnih zavodih. Oni denar, ki se ga ima po nepotrebnem naloženega v manjših zavodih in akcijskih družbah, naj se dá na razpolago kreditnim in stanovanjskim zadrugam;

4.) zadruga naj se revidirajo po možnosti vsako leto in naj se sprejme za to novega revizorja, če je potrebno.

Bilo je še nekaj principijelnih predlogov od drugih zadrug. Prvi naši zahtevi niso ugodili, ker se je izkazalo, da se ne da po onem ključu pravilno razdeliti. Imamo posebno v Sloveniji največ zadrug, na jugu jih sploh ni ali pa so slabe in nimajo niti komu denarja dati, tudi ako bi ga hoteli. Dovolila so se letos posojila, primerna sredstvom, ki jih ima Savez, in sicer največ 500.000.— Din na kreditno zadrugo in največ 2 milijona dinarjev na stanovanjsko zadrugo. Ker so pa proti odtegotovanju posebno nekateri višji uradniki v Beogradu, ki majo po 5 tisoč dinarjev mesečne plače, je mogoče, da se ne bo več odtegotavalo onih zneskov; ponekod so že prenehali in je verjetno, da bo cela akcija zaspala.

Z naše strani smo poudarjali na občnem zboru, da je za našo akcijo lastne hranilnice in sistematičnega varčevanja eno odtegotovanje več škodovalo kot pa koristilo! Za stanovanjsko akcijo pa bi imelo to pomen, ker se ista da rešiti samo s silo. Tu naj se dogodki razvijajo, kakor se razvijajo, tu nočemo kot Nab. zadruga vplivati na razvoj.

V ostalem pa so bili naši predlogi sprejeti in odglasovani.

Bilo je dosti razpravljanja o skupnem nabavljanju. Nismo se udeležili te debate, ker si sami še nismo na jasnem o tem in smo nazadnje tako močan konzument, da porabimo več kakor vse zadruga na jugu skupaj. Tudi naš čisti dobiček je tako velik, kakor dobiček vseh ostalih zadrug državnih nameščencev v državi, ne všteti pri tem, da imajo ponekod direktno izgubo.

Veliko debate je bilo letos zopet radi tega, ker Min. Finansija ne izplača denarja, ki se ga je nabralo za Savez Nabavljalnih zadrug. Tega je sedaj cca 80 milijonov dinarjev.

Dopolnil se je upravni in nadzorni odbor ter je sedaj predsednik Saveza Nab. zadrug naš rojak g. Miloš Štibler; poleg njega je v poslovnem odboru tudi naš stanovski tovariš g. dr. Kavčič. V nadzorstvo je bil poleg drugih izvoljen tudi sodrug Deržič iz Ljubljane.

Počasi se razvija Savez. Da bi imeli zavedne konzumente in delavce, kakor jih imamo v Sloveniji, bi šlo na bolje. Naša zadruga stoji na stališču samopomoči tudi napram Savezu in se razvija hitreje kakor Savez. Letos so prišli v članstvo Saveza tudi železničarji iz Sarajeva, za drugo leto je mogoče, da bomo videli v Savezu tudi tov. železničarje iz Zagreba. Če kdo, tedaj bodo železničarji prinesli v Savez novega duha in sveže krvi. Za dne 23. junija je že sklicana konferenca v Beograd s predstavniki 20 najmočnejših zadrug.

Vinska valuta.

Liter vina stane v zadrugi 12.— Din, v gostilni 12.— do 20.— Din, torej po kvaliteti.

Prišli smo že tako daleč, da ni več naša »enota« liter vina, temveč četrt, t. j. 3.— Din.

Četrt vina mimogrede spiije mož-železničar, nekateri vsak dan, drugi enkrat na teden, v soboto ali nedeljo. Največkrat nima od tega človek drugega, kakor tannanje ob misli na one čase, ko si ga je lahko pošteno privoščil. Za četrt vina pa se dobi v naši zadrugi:

1.) dve štruci kruha. To je že kar polovica večerje za družino;

2.) en četrt kile rozin; s tem se lahko posladka kruh, ki ga speče žena v soboto za družino; ali pa tudi

3.) pol kile suhih fig ali rožičev. Sladčica, zdrava jed zate in za otroke — enkrat po kosilu;

4.) 11 dkg sira in pol struce kruha, t. j. za sprevodnika že večerja;

5.) 20 dkg medu, ki je boljši in 100krat bolj redilen kot četrt vina.

Če vložiš v domači hranilnik 40.— Din mesečno, namesto da spiješ 10 krat po en četrt vina v mesecu po 4.— Din, shraniš letno 480.— Din, za kar kupiš lahko dva para čevljev, odnosno v jeseni ca 400 kg krompirja (za veliko družino dovolj) ali poldrugo tona premoga. Če pa hraniš nadalje v tem znesku, dobiš v 20. letih doto za hčerko v znesku 14.289.— Din.

Četrt vina pomeni tudi 4 pakete semen; malo dela še, pa imaš solato za celo leto za družino. Skušaj, pa boš videl uspehe!

Nakupovanje jajc.

Član z dežele je sprožil misel, da naj bi naša zadruga kupovala jajca naravnost od naših zadružnikov železničarjev ob priliki, ko le-ti prihajajo v Ljubljano nakupovat potrebščine, namesto da bi jih člani nosili na živežni trg.

V tem slučaju je težko misliti, če bi zadrugi konveniralo kupovati od njih jajca po primerni ceni. Vsak ima pravico in stori pravilno, da izkupi za svoj pridelek kolikor le največ more. In tu plača trg v Ljubljani boljše kot naša zadruga, ki mora cenejše prodajati!

Bilo bi pa obojestransko izvedljivo, če bi nakupoval agilen član na deželi jajca za našo zadrugo. Seveda po ugodni ceni, lepo blago in garantirano sveže. Poskusili smo parkrat podobno — toda do sedaj smo slabo naleteli.

Stopi v krog zadružnikov, ako nočeš ostati osamljen!

Zadružništvo drugod

Bilanca potrošačke zadruga železničarjev v Sarajevu za leto 1928.

Gotovina 65.109.69 Din	
Pošt. hran. 167.872.20	232.981.89 Din
Dolžniki	5,288.196.50 »
Blago	7,481.743.46 »
Neprem. po odpisu	691.283.03 »
Nameštaj	160.000.— »
	13,854.203.88 Din
Deleži	297.815.— Din
Rezervni fond	6,049.388.26 »
Fond odpravnine	123.828.42 »
Kavecija nam.	97.411.44 »
Upniki	6,981.388.48 »
Dobiček	304.572.28 »
	13,854.203.88 Din
Plače	2,807.757.51 Din
Odpis nam.	24.582.35 »
Dobiček	304.572.28 »
	3,136.912.14 Din
Blago	2,499.948.36 Din
Manufaktura	625.825.48 »
Drva	11.138.30 »
	3,136.912.14 Din

Kje so Sarajevčani pred nami z rezervnim fondom!

Zadružna produkcija v lastni režiji.

Nabavljalne konzumne zadruga imajo nalogo, da preskrbujejo svojim članom živežne potrebščine in drugo blago, vse to pod najpovoljnějšími pogoji. Da morejo vršiti to nalogo, morajo zadruga priti v posest tega blaga, a do njega morejo priti bodisi s tem, da kupijo izgotovljene izdelke, bodisi, da sami iz surovin proizvajajo dotične produkte. Če zadruga vrše svojo nalogo s kupovanjem izgotovljenih produktov, se morajo pobrigati, da jih nabavljajo iz prve roke, to je neposredno iz tistega vrela, iz katerega izhajajo ti izgotovljeni produkti. Vzemimo n. pr. moko: kmet proizvaja pšenico in jo prodaja mlinu. Mlin jo predela v moko in jo proda ali naravnost konzumentu, ali pa jo proda trgovcu, ki jo spet naprej prodaja konzumentu, ali pa jo kot veletrgovec proda manjšim trgovcem, in ti šele konzumentom. V drugem slučaju dobiva torej konzument moko iz druge, a v tretjem slučaju že iz tretje roke. Če konzument kupi moko direktno od mlina, jo kupi iz prve roke. V tem slučaju ima ta dobiček, da je izločen zaslužek prvega in event. tudi drugega trgovca. Pri poslu je torej zaslužil edinole mlin. Konzument pa lahko izloči tudi mlinarjev dobiček, to pa le, če s a m tudi proizvajajo mo-

ko. V tem slučaju eliminira ne samo trgovski dobiček druge, event. tudi tretje roke, temveč tudi industrijski zaslužek mlinarja. Iz tega se torej vidi, da vsako združevanje konsumentov, ki hoče doseči ugodne cene pri nabavljanju blaga, s katerim zalaga svoje člane, mora ali to blago nabavljati naravnost od producenta, ali pa mora samo proizvajati potrebne predmete.

Nabavljanje izgotovljenih produktov iz prve roke je potrebno toliko časa, dokler se ne ustali poprečni potrošek članov, kadar se pa ta ustanovi in točno ugotovi, lahko preidemo k proizvajanju v lastni režiji.

V tem oziru razlikujemo po številu članstva velike in male zadruga. Blago iz prve roke se redoma dobiva samo v velikih, vagonskih količinah. Velike količine naročajo lahko samo velike zadruga, ki morejo brzo in sigurno oddati blago članom. Male zadruga velikih nabavk ne morejo tvegati, ker bi se izpostavile zaradi počasnega potroška riziku valovanja cen in izgubi na obrestih za vloženo glavnico. Male zadruga torej ne morejo nabavljati blaga iz prve roke. Prisiljene so, da sodelujejo z bližnjimi velikimi zadrugami, ali pa da poslujejo dogovorno tako, da skupno nabavljajo ali pa v najslabšem slučaju, da so navezane na nabavke iz druge roke. To pa znači, da nabavljajo blago po višji ceni, razume se v lastno škodo in v škodo članstva.

Povedali smo že, da se k proizvajanju v lastni režiji lahko preide šele kadar se ustanovi stalni konsum, da bi se moglo produkcijo dovesti v sklad s potroškom in bi se na ta način zadruga izognila riziku lastne produkcije. Poleg tega predpostavlja lastna produkcija velik konsum. Zato lahko začne s takim poslovanjem samo velike zadruga ali pa večje število združenih zadrug. Na tem temelju delujejo konzumne zadruga velikih narodov, posebno na Angleškem in Nemškem. Na to pot morejo kreniti tudi naše nabavljalne zadruga.

Smatrali smo za umestno, da ponatisnemo te vrstice iz »Čin. Glasnika«, ki so uvaževanja in razmišljanja vredne. Posebno mi železničarji, ki zmoremo nad vsem jasno kritizirati, lahko podvržemo gornje trditve študiju. Sicer pri celi stvari je principijelni zaključek jasen, to se pravi: čim imamo denarna sredstva na razpolago, tedaj lahko pričnemo z realizacijo načrtov, ki slone na gornjih trditvah. Namesto, da damo zaslužek prvi roki — industriji, ali pa celo drugi roki — veletrgovcu, predprodajalcu — spravimo ta zaslužek v lasten žep.

Kakor rečeno, je predpogoj izvedbe teh načrtov denar. Preostane samo še vpraša-

nje: ali naj ta denar zbiramo hitro ali počasi. To vprašanje naj bi tvorilo glavni predmet razprave na prihodnjem občnem zboru in pričakujemo, da se bo članstvo v tem oziru tudi primerno pripravilo.

Zadružništvo na Poljskem lepo uspeva. Na Poljskem je bilo naštetih 15.729 zadrug z 2.8 mil. članov. Največ je denarnih zadrug, in sicer 5803, dalje konsumnih zadrug 3641, mlekarških zadrug in zbiralnic jaje je 1088. V 22 zvezah je združenih 9000 zadrug.

Gibanje zadružnega pokreta v Rumuniji. Prvi početki zadružnega gibanja na Rumunskem segajo nekako v leto 1897, torej je tudi tam to gibanje še mladostno. Da se ni v še večji meri razširjalo, so kriva dejstva, da niso oblasti bile gibanju naklonjene, toda kljub temu je šel ta pokret zmagovito naprej, pri čemer si je stekel velike zasluge neki vaški učitelj, ki je pa bil vsled tega preganjan, končno so pa oblasti uvidele, da ni zapopaden v zadružnem gibanju kak anarhističen namen, še manj pa prekučstvo, vsled česar je bil navedeni učitelj odlikovan.

Danes deluje na Rumunskem 4007 hranilnic in nad 5000 zadrug raznih vrst.

V koliki nakladi izhajajo. Tudi v izdajanju, odnosno nakladi zadružnih glasil naglo napredujemo, kar nam pričajo samo sledeči primeri: Zveza švicarskih konsumnih društev izdaja svoj tednik »Genossenschaft. Volksblatt« v 210.000 izvodih, poleg tega izdaja omenjena Zveza še 3 nemške, 3 francoske in 1 italijanski zadružni list v nad 155.000 izvodih.

Glasilo francoskih zadrug »Le Coopérateur de France« izhaja v 230.000 izvodih, nemški zadružni list »Konsumgenossenschaft. Volksblatt« pa celo v neverjetni nakladi nad 1,125.000 izvodov.

Nasproti tem številkam, ki veljajo značijo, smo mi slovenski železničarji z naklado od 6100 izvodov še pravi pritlikavci.

Cigarete in cigare v zadružni prodaji, toda ne pri nas, kjer je prodaja in nakup tobaka monopoliziran, temveč v Nemčiji. Dnevno producira družba nemških zadrug nad 1,000.000 cigaret in letno nad 53 milijonov cigar.

Čebelarstvo

Med.

Bližamo se zopet času odjemanja, oziroma trčanja pomladanskega prvega letošnjega medu.

Izpregovoriti hočemo nekoliko besed o našem najdragocenejšem hranilu in domačem zdravilu.

Ako bi pisali o kakem tovarniškem izdelku, takoj bi nastala misel, da je to samo reklama za ta izdelek oziroma dotičnega dobavitelja.

Pri medu pa to ni mogoče, ker proizvajalec je čebela in dobavitelj je vsak, ki se bavi s čebelorejo.

Kaj je za nas med?

Med je poznal človek kot eno prvih hranil ter je užival pri vseh narodih velik ugled, tako v starem kot v srednjem veku. Poznan je bil le kot hrana in zdravilo.

Tudi je znano, da je bila dežela Kanaan tam, kjer se je cedilo mleko in med. Grški bogovi so živeli od »Ambrozije«, t. j. od medu in mleka.

Šele udomačenje cenejšega sladkorja je izpodrinilo splošno uporabo medu, kakor je to bilo od nekdanje do največje dobe.

S tem, da je sladkor stopil na mesto prejšnjega medu, je izgubilo človeštvo nekaj, kar nam nudi samo med.

Zakaj med je eno najboljših domačih hranilnih in zdravilnih sredstev, s katerimi razpolagamo.

Premalo je znano, da imamo v medu hrano, kakor v nobenem drugem hranilnem sredstvu, kar se tiče lahke prebave, hranilne vrednosti in okusa.

Kakor preide voda takoj v kri, ne da bi pustila kakih ostankov, tako preide zaužiti med takoj neposredno v kri, ne da bi ostalo kaj ostankov in služi v krvi pri kemični spremembi kot toplota proizvajalca in daje moč.

Vsled tega dejstva je med daleko pred sladkorjem, pridelanim iz sladkorne repe, ter drugimi ogljikovimi hidrati (škrob), katere snovi mora človeško telo šele prebaviti, to je spremeniti v invertni sladkor, v sladkor, ki preide kakor med neposredno v kri. Ta prebava, oziroma sprememba hrane v za telo spremenljivo snov je veliko delo in ostane životu mnogo dragocenih snovi. To dejstvo pride v poštev posebno pri slabotnem bolniku, kateremu so vse moči omejene.

Ker vsebuje med tudi nekoliko mravljične kisline, deluje tudi antiseptično ter pokončuje glivice, nahajajoče se v ustih, vratu in želodcu.

Dalje služi med z mlekom kot izborna sredstvo zoper pomanjkanje krvi ter pomaga pri vseh boleznih dihalnih organov, želodca in kašlu.

Zakaj ne rabi ljudstvo medu v taki meri, kakor bi ga moglo z ozirom na prednosti, ki ga ima?

Sliši se veliko o narejenem, umetnem medu, katerega v mnogih trgovinah tudi prodajajo. Ker ima tak med samo zunanost in okus skupen s pravim medom, nikakor pa ne one velike prednosti, ki so za med

značilne, ker je umetni med narejen iz manj vrednih snovi, nima nikake hranilne, še manj pa zdravilne vrednosti ter je prej škodljiv kakor pa koristen človeškemu telesu.

Ako primerjamo ceno narejenega in pristnega medu, vidimo na prvi pogled, da ni velike razlike, to se pravi, da je umetni med le malo cenejši. Če pa primerjamo te cene z vrednostjo, ki jo imata obe vrsti za človeško telo, uvidimo, da ima narejeni med malo ali sploh nikake vrednosti in ga torej zelo drago kupujemo, oziroma plačujemo.

Mislili smo prihraniti malenkost z nabavo cenejšega umetnega medu in kupili smo za drag denar neko nič ali zelo malo vredno maso.

Vrtnarstvo

V. K.

Pravilna vzgoja paradižnikov.

Paradižnik je zelo hvaležna rastlina, ki nam da visoke pridelke, ako ji vsaj količkaj nudimo, kar zahteva, namreč: solnčno lego, močno pognojeno zemljo, pravo razdaljo in pravilno obrezovanje. Zemlja naj bo rahla in močno pognojena s svežim gnojem; še bolj rodi, ako ji dodamo še umetnega gnojila in sicer na 100 m² 2 kg kalijeve soli in 3 kg superfosfata. Zemljo še mora večkrat prekopati in odstraniti plevel. Zalivati se mora večkrat in močno, ker močno zalivanje pospešuje rast in zorenje. Zaliva naj se rastline le ob tleh in ne listov, ker sicer rastlino napade bolezen. Zaliva naj se torej z odprto cevjo in ne z razpršilnikom. Paradižnike ne smemo pregoščati, sicer je plod v senci in ne dozori dobro. Razdalja ene rastline od druge je odvisna od načina vzgoje. Ako hočemo vzgojiti le eno steblo pri rastlini, ji damo razdaljo 70 do 80 cm, ako z dvema tebli 85 do 90 cm, ako s tremi 90 do 100 cm.

Zelo važno je obrezovanje rastlin, ki je glavni pogoj pravilne vzgoje. Ako bi namreč pustili, da rastlina poljubno raste, bi nastala iz ene rastline velika goščava; rastlina nastavi le malo cvetja in ploda, ki težko dozori in gnije. Paradižnik ima namreč to lastnost, da poganja iz listnih kotev, to je iz stebela ob vsakem listu, stranske poganjke, ki bujno rastejo in ne dovolijo, da se cvet dobro razvije. Zato moramo paradižnike obrezovati, kar napravimo na sledeči način: Ako imamo gosto posajene rastline, jih vzamemo le z enim glavnim poganjkom. Pri mladi rastlini pustimo torej le vrh, to je glavni poganjek, da raste. vse stranske poganjke pa odrežemo z ostrim nožem in sicer tako, da jim pustimo

le en list. Ko je rastlina postala višja, bomo opazili, da je vsled tega obrezovanja nastavila po vsej rastlini mnogo ploda, in sicer na stebelu med vsakim parom listov. Ko začnejo plodovi v avgustu zoreti, skrajšamo, t. j. odrežemo vrh glavnemu poganjku v višini 1 do 1-10 m. Ako hočemo vzgojiti dva ali tri poganjke pri rastlini, tedaj pustimo rasti 2 ali 3 poganjke, druge odstranimo. Na teh poganjkih moramo ravno tako, kakor pri vzgoji z enim poganjkom, odstraniti vse stranske poganjke, kakor hitro se ti razvijejo v listnih kotih. Le s tako vzgojo dobimo, ako je zemlja vsaj srednje pognojena, mnogo in popolnoma zrelega pridelka.

Nekateri delajo to napako, da odstranijo vse liste, ko je plod postal velik kot jabolko, misleč, da bodo s tem pospešili zorenje. Nasprotno, ravno s tem preprečijo zorenje, ker plod brez listja ne more dozoreti. Postane sicer malo rudeč vsled solnčne svetlobe, a ostane prekisel in brez pravega okusa.

Razume se, da mora imeti vsaka rastlina svoj kol, ki mora biti dovolj močan in visok, računajoč od zemlje, najmanj 1 do 1-20 m.

F. K.:

Nabiranje gob.

V naši ožji in širši domovini raste veliko vrst dobrih in užitnih gob. Žal, da se ta zaklad pri nas tako omalovažuje. Večina pozna in upošteva jurčka, morda še lisičko in kremplje, vse drugo se pa smatra za neužitno, strupeno, sumljivo. Vsekakor pa vsled tega nevredno, da bi se za druge kot omenjene sploh kdo zmenil. Drugi kulturni narodi vedo vse drugače ceniti pomen vseh vrst gob, širijo njih spoznavanje z besedo in knjigo, vedo to dobroto narave sebi v prid obrniti vse drugače kot mi.

Priporočal bi spoznavanje številne gobje družine posebno našim članom kar najtopleje. Ker je sedaj že napočil čas, ko bodo polagoma prikukali s pestrimi oblčili odeti številni gostje naših gozdov iz naročja zemlje, naj podam nekaj najvažnejših navodil o nabiranju gob. Pred vsem je treba točno razločevati užitne od neužitnih, ozroma strupenih gob. Teh zadnjih — naj to takoj poudarim — je zelo malo. Kakih šest jih je in lahko si jih zapomnimo. Spoznavanje gob dosežemo z dobrim opisom, dobro sliko (n. pr. A. Begova knjiga »Naše gobe«), ter predvsem s tem, ko smo to storili, da gremo z dobrim poznavalcem gob v gozd, da nam to lepo družbo na licu mesta pokaže in razloži, oziroma opozori na najvažnejše znake. Teh znakov je mnogo in so tako značilni, da je v kratkem času vsaka zamenjava nemogoča, ako smo storili

rili, kar sem pravkar navedel. Vsakdo bo izprevidel, da je strah pred gobami zelo pretiran. Izprevidel bo pa tudi, kako napačno in tudi nevarno je naziranje mnogih ljudi, da spoznamo strupenjačo po tem, ako pri kuhanju vtaknemo srebrno žlico ali čebulo v isti lonec in da žlica počrni. Še enkrat: popolnoma napačno, nevarno in — nepotrebno.

Gobo, katero še ne poznaš, pusti pri miru, ne poteptaj jo. Drugi, kateri pride za Teboj, jo morebiti pozna, jo bo utrgal in znal uporabiti. Nasprotno pa poteptaj vsako strupeno gobo, katero poznaš (posebno kukmaka, mušnico, strupeno prašnico), ker s tem preprečiš njeno nadaljno razmnoževanje in obvaruješ kakega neprevidneža pred nesrečo.

Trgaj le mlajše, zdrave, suhe in čvrste gobe. Doraščene, velike, prezrele gobe pusti popolnoma pri miru. Za človeško hrano in uporabo niso več, pač pa so največjega pomena za prihodnji zarod. Izpod svojega zrelega klobuka, iz plodovnice dajo takozvane trose, katere raznese veter. Ako padejo ti na ugodno zemljo, tvorijo podlago za nov zarod. Nastane novo podgobje.

Predno greš na »lov« za gobami, napravi si v nahrbtniku veliko škatlo iz lepenke. Pri nošnji se nabrane gobe na ta način ne poškodujejo vsled pritiska ali udarca.

Gobe ne izruvaj, tudi ne reži jih. Previdno jih odvij iz zemlje in z isto pokrij nastalo luknjo.

Najbolje je, da gobe takoj pri nabiranju oznažimo.

Pomni, da so proti jugu ali jugozapadu ležeče gozdne parcele bogatejše na gobah kot pa one proti severu.

Ko prideš s »plenom« domov, razgrni istega takoj na hladnem in zračnem prostoru. Dobro je, ako gobe takoj razrežemo. Več kakor eno noč pa naj gobe pod nikakim pogojem ne leže na kupu.

Še nekaj o času nabiranja. Največ uspeha je pričakovati po 2—3 dneh po toplem izdatnem dežju. Iskanje gob ob suši ali trajno nizki temperaturi je brezuspešno. Ob dežju in takoj po njem tudi ni priporočljivo, ker vsebujejo preveč vode in se ne drže.

Kakor vidimo, za vsako stvar je treba nekaj znanja, nekoliko potrpljenja, prakse in — ljubezni. Uspeh ne izostane. Za naše razmere pa še tole: Ko nabiraš gobe pomni, da si gost v tujem gozdu in kot tak moralno obvezan paziti na to, da ne storiš ne Ti ne Tvoji njemu kako zlo.

Kaj imaš storiti v vrtu?

V juliju in avgustu je čas sejanja zgodnjega zelja. Srednjegodnje še lahko seješ tudi v juniju.

V juniju in juliju se presaja špargljevo zelje in hrkoli na stalno mesto v razdalji 60 do 70 cm. V teh mesecih se seje tudi endivijo za jesensko in zimsko porabo, fižol do konca junija, korenje do avgusta, mesečno redkvico do septembra, jedilno peso do junija, in sicer samo 1 cm globoko, enako tudi redkev, ki jo lahko seješ tudi do avgusta. V juliju odkoplji hren in očisti ga vseh stranskih korenin, da doraste gladek.

Iz zadrugne trgovine

Članom Nabavljalne zadruga.

Svetujemo, da si nabavite kurivo že poleti. Sedaj se dobi lep premog (poleti rabijo opekarne drobni premog in preostaja zadosti kosovca).

Ker se je med tem povišala tovarnina na premog, ki jo mora plačati naša zadruga za 40%, svetujemo članom, da prepuste svoje uputnice za premog, ki bi jih sicer ne izrabili, Nabavljalni zadrugi. Uputnice naroča član sam ali tudi Nabavljalna zadruga. Pri naročilu premoga podpiše član v zadrugi obenem s »Trebovanjem« tudi prošnjo za uputnico, vse ostalo poskrbi zadruga. Kdor je na ta način podpisal naročilo uputnice, dobi premog lahko za 10.— Din cenejše.

Kdor ima zadosti prostora v kleti, naj si naroči premoga že sedaj, t. j. v juliju in avgustu. Zadruga ga prodaja v dveh do treh obrokkih.

Kako si ohladimo žejo v poletnih mesecih?

Mnogo je pijač, dobrih, slabih, t. j. zdravju škodljivih, med katere spadajo predvsem alkoholne pijače. Najbolj priporočljivo bi bilo uživati vodo, če bi bila ista vedno čista in brez event. bakterij. Vsekakor je umestno, če že smatramo za potrebno, da pijemo gotove pijače, da se poslužimo sledečih:

1. Radenska voda, ki je širom znana in zdravilna.
2. Chabeso, pijača o kateri bomo o priliki nekoliko spregovorili.
3. Limonada - citronov sok.

Ne pozabite. Bliža se čas, ko bo sadja dovolj na razpolago. Gospodinje naj istega konservirajo, kar bo pozneje sladka jed in zelo hranilna. Za pokritje posod se uporablja želatina, ki jo bo imela na razpolago tudi zadruga.

Ne pozabite tudi na kumarce in gobe, ki se konservirajo za zimski čas!

Pokvarljivo blago: Opozarjamo člane, da sedaj v tako hudi vročini hranijo sledeče predmete na zračnem prostoru: vse

mlevske izdelke (kaša, riž in ješprenj, posebno hitro se pokvari kaša, ako jo člani pustijo v papirnatih vrečkah).

Vreče za moko: Zadnji čas se dogajajo slučajji, da člani sploh ne pošiljajo nobenih vrečic za moko, steklenic za kis in olje, kante za mast itd. Prosimo člane, da v njih interesu prilagajo tudi potrebno posodo!

Cene v zadrugi: Prosimo člane, da nam takoj javijo slučaje, da se kakšno blago cenejše prodaja pri tamkajšnjih trgovcih kot pri nas, da ne bo po nepotrebnem kritike po progah; seveda je treba upoštevati tudi kvaliteto blago.

Sladkor in moka: Cene sladkorju smo znižali: sipo kg Din 11-90, sladkor kocke kg Din 13-90, moko smo znižali za Din 0-20 pri kilogramu (glej cenik).

Mast je sedaj tekoča: vsled tega prosimo člane, da ne pozabijo posode, lonca ali doze. Za progo so boljše doze, ki se dobro zapirajo, ker iz druge posode lahko mast izteče pri prekladanju, s čimer se pokvari še drugo blago. Ako se to pripeti, zadruga ne jamči.

Naval v trgovinah. Dne 25. maja je bil naval članov velikanski, to pa vsled tega, ker pride članstvo, ki ima šele čez 8 ali 10 dni termin za nabavo živil in v enem dnevu vsi ne morejo biti postreženi tako kot bi morali biti. V interesu članstva zahtevamo, da se točno drži terminov kakor sledi: za Maribor: za edinice na progi Cirkovci—Kotoriba, Ormož—Ljutomer—Murska Sobota—Hodoš, Čakovec—Donja Lendava in Ljutomer—Gornja Radgona od 25. do 30. v mesecu.

Embalaža iz zgoraj navedenih prog mora dospeti v podružnico do 22. v mesecu.

Za edinice na južni progi s progo: Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto, Poljčane—Žreče in Grobelno—Rogatec od 1. do 7. v mesecu.

Embalaža mora dospeti do 28. v mesecu.

Za edinice na progi: Bistrica—Holmec in Dravograd—Meža ekskluzive Velenje od 8. do 13. v mesecu.

Embalaža mora dospeti do 5. v mesecu.

Članom, ki kupujejo proti gotovini, se prodaja v vseh prodajalnah naše zadruga vsak delavnik. Za nakupovanje na kredit se določajo za ljubljanske prodajalne sledeči dnevi:

Samo za Ljubljano in okolico od 25. junija do 4. julija.

Za izven Ljubljane stanujoče člane od 5. do 19. v mesecu.

Za razpošiljanje živežnih pošilk na progo določamo pa sledeče termine:

Za prodajalno Ljubljana gor. kolodvor:
Dolenjske proge od 5. do 8. v mesecu.
Gorenjske proge in proga Kamnik od 9. do 12. v mesecu.

Za prodajalno Ljubljana gl. kolodvor:
Rakek—Ljubljana in proga na Vrhniko od 5. do 7. v mesecu.

Ljubljana—Savski Marof od 8. do 10. v mesecu.
Rimske Toplice—Celje od 11. do 12. v mesecu.

Izključno Celje—Velenje od 13. do 17. v mesecu.

Kurivo: Opozarjamo člane, da se že sedaj preskrbijo s kurivom; zadruga sprejema že sedaj naročila za premog, bukova drva in kolobarje kakor tudi za parketne odpadke; cena teh znaša Din 16.— za 100 kilogramov.

Novo vpeljeno blago:

Chabeso steklenica à Din 2.—,
Esene za kolonsko vodo, steklenica Din 14.—, 15.—.

Esene za parfum, steklenica à Din 18.—, 20.—, 16.—,

jajca sveža štajerska 1 kom. Din 1.25,
marmelada v dozah à 1 kg Din 22.—,
prah za čiščenje oblek, škatla à Din 10.—,

toaletno milo (s karbolom) za desinficiranje komad Din 4.—,

koruza drobna in činkvantin à Din 3.30.

Predmeti priporočeni od zadruge za nakup od članov.

Milo »Merima« za pranje je zelo izdatno, ker vsebuje 72% maščobe à Din 15.— za kg;

Rozine so zelo redilne in namesto bonbonov za otroke priporočljive, kg à Din 16.—;

fige dalmatinske zelo priporočljive kg à Din 6.—;

kolinska cikorijska je domač izdelek, zatorej podpirajte domačega delavca.

Reklamacije

imamo jih tri vrste in sicer:

1.) Ako član osebno nakupi blago in isto osebno prejme v trgovini, naj takoj pri prejemu istega reklamira, če ni vse v redu prejel.

2.) Pri pošiljkah na dom, ima isto takoj po prejemu blaga pregledati in če ni vse po naročilu, naj takoj reklamira, ker naš uslužbenec za zadnji strani računa potrdi event. primanjkljaj.

3.) Pri pošiljkah na progo ima član takoj ob prejemu pošiljke ugotoviti, če je vse v redu, v nasprotnem slučaju, naj takoj re-

klamira pri zadrugi, ako ni prejel naročenega blaga, ki je v računu označeno in naj se napravi učinski zapisnik.

Drugi reklamacij ne moremo priznati.

Semena: Gagelova semena, Erfurtska za jesen:

štev. 46a redkev črna zimska,
štev. 64b špinača gandry kasna,
štev. 118 endivija rumena,
štev. 119 endivija zelena,
in repa.

Pozor! Na Vidov dan dne 28. t. m. bodo trgovine zaprte samo v času službe božje, t. j. od 10. do 11. dopoldne.

V soboto in nedeljo ostanejo zaprte.

Prosvetni kotiček

Književnost.

Umno perutninarstvo. Pod tem naslovom z dodatkom o krmi, krmljenju in pitanju je izdal knjigo L. L. Bajkov v Beogradu. Knjiga je pisana v cirilici in je dovoljno ilustrirana. Onemu, ki se bavi s perutninarstvom in mu cirilica ne dela preveč preglavic, ne bo žal, če si knjigo nabavi pri autorju L. L. Bajkovu v Zemunu, Kralja Petra ul. 4.

Zadrugarstvo. Pod tem nazivom izdaja Savez nabavljalnih zadrug drž. uslužbenec svoje glasilo. Prva številka je izšla z datumom od 16. maja t. l. in prinaša mnogo aktualnih člankov. Cena »Zadrugarstva« znaša za leto 1929 Din 30.— ter se naroča pri Savezu nabavljalnih zadrug drž. uslužbenec, Beograd, Kralja Milana 81.

»Železničarska jubilejna knjižnica v Novem mestu.«

Sredi meseca novembra 1928. je šef saobračajne službe v Novem mestu A. Potočnik izdal poziv na vse železniške uslužbenice dolenjskih prog, naj bi si ob desetletnici narodnega osvobojenja in ujedinjenja ustanovili v Novem mestu prosvetno društvo »Železničarska jubilejna knjižnica«.

Odziv od vseh strani, zlasti od šefov postaj in prometnikov je bil naravnost nepričakovan. Pripravljalnemu odboru so začele dan na dan prihajati zbirke knjig in denarni prispevki, zbrani med uslužbenci in darovani od drugih. Zbirka knjig se je pomnožila tudi z nakupom za nekaj tisoč dinarjev.

V kratkih tednih je pripravljalnemu odboru že bilo mogoče predložiti oblastvu društvena pravila v odobrenje.

Glasom teh z aktom U br. 3558/1—III—1929 odobrenih pravil ima društvo svoj sedež v Novem mestu in razteza svoj delokrog po celem Dolenjskem.

Društvo ima po § 3. pravil tale namen:

a) ustanavljati knjižnice in čitalnice za svoje člane,

b) prirejati poučne kurze za svoje člane,

c) prirejati družabne sestanke z znanstvenimi, poučnimi in zabavnimi predavanji ter družabne zabave,

d) se koalirati po potrebi z drugimi sličnimi kulturnimi društvi.

Redni član more postati vsak železničar, železniški upokojenec in železniška vdova v območju dolenjskih železnic t. j. proge Karlovac—Ljubljana, Novo mesto—Straža Toplice, Trebnje—Št. Janž na Dol. in Grosuplje—Kočevje.

Izredni član more postati vsaka fizična in juridična oseba.

Redni in izredni člani plačujejo enkratno pristopnino Din 2.— in mesečno Din 1.—.

Knjižnica že redno posluje. Za sedaj so poslovne ure ob sobotah od 17. do 19. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure.

Knjige se izposojujejo ali osebno ali proti pismenemu naročilu; v obeh slučajih le proti izkaznici.

Društvo se je prvič javno afirmiralo s krasno uspelo prireditvijo dne 5. januarja 1929. v Sokolskem domu v Novem mestu, pri kateri je sodelovalo »Glasbeno društvo v Kočevju« z dvema spevoigramama in solopetjem ter novomeški orkester.

Druga društvena prireditev je bilo predavanje g. prof. Kovača o temi: »Cankar — apostol socijalne pravičnosti« dne 9. marca 1929.

Društveno vodstvo si sedaj prizadeva pridobiti slovenske književnike za predavanje in recitacijski večer v Novem mestu in ima že zagotovljene tudi druge predavatelje.

Književnih del ima do sedaj društvo:

slovenskih	450
srbohrvatskih	45
nemških	250
skupno	745

Sedanji stalež društvenih članov je sledeči:

redni člani	200
izredni člani	17
skupno	217

Po strokah odpade na:

prometno službo	181
kurilniško službo	14
vzdrževalno službo	5
skupno	200

*

Gornje navajamo, da damo javno kratko poročilo o dosedanjem delu in v blagohotno opozorilo onim, ki še niso člani našega društva, da pristopijo, ter da damo

pobudo, naj bi se tudi drugod ustanovila slična prosvetna društva z lokalno omejenim delokrogom, ki naj bi potem v svrhu smotrenega sodelovanja stopila v koalicijo. Naš slučaj kaže, da se taka društva lažje pokličejo v življenje, kot društvo za celo Slovenijo.

Upravni odbor »Železničarske jubilejne knjižnice v Novem mestu.«

Razno

Natečaj za sprejem vojaških gojencev.

Smatramo za umestno, da opozorimo starše na objavo natečajev v »Uradnem listu« št. 54 za ljubljansko in mariborsko oblast o sprejemu gojencev v pomorsko zrakoplovno šolo v Divuljah (blizu Trogira v Dalmaciji), v artiljerijsko podčastniško šolo v Mariboru in v bolničarsko podčastniško šolo v Nišu.

Zrakoplovni podčastniki so z novim zakonom dobro preskrbljeni. Kandidati, ki se posvetijo samo mehaničarstvu, niso prisiljeni letati. Po dovršeni šoli morejo gojenci pozneje kot vodje opraviti izpit za strokovnega častnika pomorske zrakoplovne grane. — Artiljerijski podčastniki imajo prav dobre prejemke, tako n. pr. naredniki do 10.980.— Din letno in drag. doklade poleg brezplačnega stanovanja, hrane in obleke. Oženjeni še redno stanarino, rodbinske doklade itd. Prav ugodne so tudi preskrbne razmere sanitetskih podčastnikov. — Prošnje je vložiti do 1., oziroma do 20. in 15. septembra. Gojenci ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. — Natančnejše podatke vsebujejo navedeni natečajji. — Za sprejem v ostale podoficirske šole, kakor tudi v vojno in administrativno akademijo dobe interesenti pojasnila pri vojnih okrugih v Celju, Mariboru in Ljubljani.

V prihodnji številki »Zadrugarja« bomo priobčili pogoje za vstop v srednje šole.

Kotiček uredništva

Koledar za leto 1930.

Za prihodnje leto nameravamo tudi izdati koledar, ki naj bi bil dobrodošel našim gospodinjam in ostalemu članstvu. Vsled tega naprošamo člane za nasvete, kakšno obliko, zunanost, vsebino itd. koledarja si žele. Predlagajte!

Kaj Ti ni pogoju v zadrugi? Ako misliš, da boš sebi, svojcem in kolegom pomagal, sporoči!

Cenik živil

za mesec julij 1929

Na reklamacije se ozira le takoj ob prejemu blaga!

Mlevski izdelki.

Moka pecivna, ostra Ogg	kg	4 —
Moka mehka 0	"	4 —
Moka krušna št. 2	"	3 80
Moka krušna št. 5	"	3 60
Moka krušna št. 6	"	3 20
Moka ajdova I a	"	6 —
Moka ržena	"	3 80
Moka koruzna	"	2 80
Moka krmilna	"	2 20
Zdrob pšenični	"	4 —
Zdrob koruzni	"	4 40
Otrobi pšenični	"	2 —
Otrobi koruzni	"	2 —

Testenine.

Makaroni v kartonih	kg	11 50
Špageti v kartonih	"	11 50
Makaroni jajčni	"	9 20
Makaroni domači	"	8 20
Polži jajčni	"	9 20
Polži domači	"	8 20
Rezanci domači široki	"	8 20
Špageti domači	"	8 20
Fidelini domači	"	8 20
Bleki	"	8 20
Zvezdice za juho	"	8 20

Zrnje.

Riž I. vrste	kg	9 60
Riž II. vrste	"	7 50
Koruza drobna	"	3 30
Kaša	"	5 —
Ješprenj	"	5 —
Ješprenček	"	8 —
Fižol Ia	"	9 —
Fižol IIa	"	8 —
Leča Ia	"	17 —
Grah zelen	"	18 —

Sladkor.

Sladkor v kockah	kg	13 90
Sladkor sipa	"	11 90
Sladkorčki (bonboni)	"	24 —
Sladkor v prahu	"	13 90
Kandis	"	20 —

Sol	kg	2 75

Kava

Kava Perl	kg	66 —
Kava Portorico	"	64 —
Kava surova I. vrste	"	54 —
Kava surova II. vrste	"	46 —
Kava žgana	"	64 —
Kava žgana »Special«	"	74 —

Kavne primesi.

Kava Kneipp	kg	14 —
Kava žitna	"	8 —
Kava vidrova	"	13 —
Kava figova	"	22 —
Kava Enrilo	škatla	16 —
Kava Enrilo	kg	22 —
Cikorija Franck	"	18 —
Cikorija kolinska	"	17 —

Drugi predmeti.

Mast	kg	30 —
Mast v dozah po 5 kg	doza	155 —
Mast v dozah po 10 kg	"	310 —
Mast v dozah po 20 kg	"	—
Ceres, bel, rumen	kg	27 —
Čajno maslo Ia	"	52 —
Čajno maslo IIa	"	44 —
Kuhano maslo	"	44 —

Delikatese.

Slanina soljena	kg	30 —
Slanina Tirolska	"	30 —
Slanina krušna	"	26 —
Slanina »Hamburška«	"	30 —
Slanina prekajena debela	"	30 —
Slanina papricirana	"	30 —
Salame ogerske	"	80 —
Salama milanska	"	—
Salame krakovske	"	34 —
Salama letna	"	26 —
Salame navadne	"	18 —
Kranjske klobase	kom.	5 —
Reberca	kg	26 —
Prekajeno meso	"	28 —
Šunke	"	30 —
Kračje	"	16 —
Svinjski parklji	"	8 —
Svinjske glave brez kosti	"	18 —
Sardine velike 1/3 kg	škatla	14 50
Sardine velike 1/4 kg	"	11 —
Sardine srednje 1/5	"	9 50
Sardine male 1/10	"	6 —
Sardelni obročki s kaperni	"	12 —
Sardelni obročki s kaperni	"	7 50
Postrvi	"	—
Med	kg	20 —
Sir Chalet	kom.	2 —
Sir trapist	kg	28 —
Sir pol ementalški I.	"	38 —
Sir »Alpina«	"	28 —
Sir Permazan	"	70 —
Maggi velike	stekl.	27 —
Maggi srednje	"	16 —
Maggi male	"	11 —
Maggi na drobno	dkg	1 75
Juhan velike	stekl.	12 —
Juhan male	"	6 —
Juhan na drobno	dkg	1 10
Gorčica (ženf)	kozarec	10 —
Gorčica na vago	kg	24 —
Keksi v zavitkih	zav.	5, 6

Keksi à 1 kg v zav.	kg	24 —	Konjak 0.35	stekl.	38 —	Omela za parkete	kom	30 —
Keksi na vago	„	24 —	Konjak $\frac{7}{10}$	„	64 —	Omela mala	„	14 —
Otroški piškoti	zav.	15 —	Rum IIa à $\frac{1}{2}$ l	„	22 —	Metle rižove vel.	„	18 —
Kvas	kg	36 —	Rum Ia à $\frac{1}{2}$ l	stekl.	38 —	Metle rižove male	„	16 —
Kocke za juho	kom.	1 —	Rum Ia à 1 l	„	67 —	Čistilo za parkete vel.	tuba	24 —
Kocke za juho v alum.			Žganje borovničar à $\frac{1}{2}$ l	„	30 —	Čistilo za parkete mal.	„	13 —
lončkih à 25 kom.	lonček	25 —	Žganje hrušovec à $\frac{1}{2}$ l	„	26 —	Sidol čistilo za kovine	„	5 50
Oblati	zavitek	13 —	Žganje tropinovec à $\frac{1}{2}$ l	„	26 —	Svitol čistilo za kovine	kom.	4 80
Polenovka suha	kg	26 —	Žganje brinjevec à $\frac{1}{2}$ l	„	26 —	Vim, (čisti vse)	„	3 50
Slaniki novi	kom.	2 —	Žganje slivovka à $\frac{1}{2}$ l	„	26 —	Šmirkovo platno	pola	2 —
Guljaž goveji	škatla	8 —	Žganje marečno à $\frac{1}{2}$ l	„	26 —	Tepači veliki	kom.	18 —
Jetrna pasteta	„	6 —	Vino črno	liter	12 —	Tepači srednji	„	13 —
Sardelna pasteta	„	7 —	Vino dezert, črno	stekl.	— —	Tepači mali	„	8 —
Čaj v dozah	doza	12, 24	Vino belo	lit.	12 —	Sveče velike	paket	8 50
Čaj v zavitkih	zavitek	2, 3, 6	Vino dezert, belo $\frac{7}{10}$ l	stekl.	— —	Sveče velike	kom.	1 50
Čaj v zavitkih	„	7, 11	Žganje »Brazay« vel.	„	26 —	Sveče male	paket	8 50
Čaj v zavitkih	„	12, 14	Žganje »Brazay« mal.	„	12 —	Sveče male	kom.	1 —
Čaj na vago	kg	64 —	Rum esenc	„	8 —	Vžigalice	paket	10 —
Kakao holandski	„	40 —	Malinovec à $\frac{1}{2}$ l	„	16 —	Vžigalice	škatl.	1 —
Paradižniki $\frac{1}{5}$	doza	6 —	Rogaška voda à $1\frac{1}{2}$ l	„	6 —	Zobotrebi	zvezek	0 50
Paradižniki $\frac{1}{2}$	„	15 —	Radenska voda à $1\frac{1}{2}$ l	„	6 —	Črnilo	stekl.	3 —
Marmelada	kg	20 —	Grenka voda Fr. Jožefova	„	9 —	Svinčniki nav.	kom.	1 20
Marmelada doze à 1 kg	„	22 —	Medica	lit.	8 —	Svinčniki tintni	„	3 —
Marmelada marečna	„	30 —	Mošt sadni	„	4 —	Peresniki	„	2 —
Čokolada à $\frac{1}{4}$	tabl.	12 —				Slama za predsobe Ia.	„	12 —
Čokolada à $\frac{1}{5}$	„	10 —	Potrebščine za perilo			Slama za predsobe IIa.	komad	4 —
Čokolada à $\frac{1}{10}$	„	5 —	Milo Benzit	kos	5 —	Muholovci	„	1 —
Čokolada à $\frac{1}{20}$	„	2 50	Milo Schicht, terpentin	kg	17 —	Prah za čiščenje obleke	„	— —
Čokolada z lešniki	„	3 —	Milo Schicht	„	15 20	Šampon	„	3 —
Dezert šnite	komad	2 50	Milo Zlatorog	„	14 —	Drva mehka	kolobar	4 50
Limonadni prašek	„	1 —	Milo Zlatorog terpentin	„	16 —	Sveče za božično drevo	karton	— —
			Milo Gazela	„	14 —	Svečke čudežne	škatla	— —
Sadje.			Milo v kockah ala Marseill	„	15 —	Pasovi usnjati	komad	8 —
Češplje suhe bos. 80ice	kg	10 —	Milo toaletno »Apolo«	komad	7 —	Ustna voda	stekl.	20 —
Hruške suhe domače	„	4 80	Milo toaletno »Elida« m., vel.	„	8, 18	Kolonska voda	„	12 —
Orehi celi	„	10 —	Milo toaletno »Speick« m., vel.	„	6, 10	Krema za kožo	tuba	12 —
Rožiči celi	„	7 —	Milo toaletno »Glycerin« m., vel.	„	7, 9	Ominol	zav.	2 50
Mandelni Ia	„	60 —	Milo Mandeljnov	„	9 —	Gnojila umetna (mešanice)	kg	3 —
Rozine Ia	„	24 —	Milo toaletno viola	„	4 —	Semena	zav.	1 —
Rozine IIa	„	16 —	Milo karbol	„	4 —	Pušice prazne	komad	5, 10
Grozdiči - Vamperli	„	— —	Milo toaletno »Marija«	„	10 —	Pušice prazne	„	15, 20
Čebula	„	3 —	Milo za britje	„	3 —	Esenc za kolonsko vodo		
Česen	„	12 —	Milo za briti, okroglo	„	8 —	in parfum	stekl.	14, 20
Limone	komad	0 80	Soda za pranje	kg	1 80	Repa semenska okrogla	kg	38 —
Fige v vencih	kg	10 —	Lug za pranje	„	4 —			
Fige dalmatinske	„	6 —	Carski boraks	škatla	4 50	Razno.		
Jabolka namizna	„	— —	Plavilo	zavitek	2 50	Ribe morske sveže, vsak		
Cvebe	„	— —	Boraks	„	2 50	četrtek ali petek	po dnevni ceni	
Pomaranče oval	komad	2 50	Škrob rižev	škatla	5 —	Kruh dnevno svež	kg	4 —
Mak plavi	kg	16 —	Škrob rižev	zav.	1 50			
Rožičeva moka	„	8 —	Pralni prašek Ženska hvala	„	2 50			
Lešniki luščeni	„	42 —	Pralni prašek Tri-soda	„	3 50			
Zelje kislo	„	— —	Pralni prašek »Radion«	„	6 —			
Krompir	„	— —	Pralni prašek »Persil«	„	6 —			
			Pralni prašek »Labod«	„	7 —			
			Vrvi za perilo	kom.	24—48			
			Hranilniki	„	40 —			
Tekočine.								
Kis za vlaganje	liter	4 —	Druge potrebščine.					
Kis vinski	„	6 —	Kalodont za zobe	tuba	7 —			
Kis dvojno močan	„	4 —	Krtače za zobe	kom.	8, 12			
Olje namizno	„	16 —	Krtače za obleke	„	18 —			
Olje bučno	„	24 —	Krtače za ribati	„	4 —			
Olje olivno	„	20 —						

Zaboje ali košare. Člane iz proge, katerim se živila dostavljajo po železnici, se naproša, da svoje zaboje odnosno košare porazdele za steklenice in za dozo od masti, ker zadruga za eventualne poškodbe blaga, ako se steklenica razbije in pokvari vso drugo roko, ne jamči. Blago se odpošlje na nevarnost naročnika.

Izdajatelj: »Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji«. Telef. 2641. Glavni in odgovorni urednik Kuret M., tisk tiskarne Makso Hrovatin; vsi v Ljubljani.